

Program Wychowawczo- Profilaktyczny

Szkoły Podstawowej Nr 61 Specjalnej w Katowicach

2017/2018 – 2019/2020

I PREAMBUŁA

*Misja szkoły:....., dążmy do powszechnego kształcenia wszystkich, którzy urodzili się ludźmi, we wszystkim co ludzkie”
J.A. Komeński*

Opierając się na tym przesłaniu pragniemy organizować proces kształcenia tak, by zapewniał każdemu uczniowi szansę rozwoju na miarę jego indywidualnych potrzeb i możliwości przygotowując go do przyszłego życia. W oparciu o ww. treści określiliśmy, że **misja naszej szkoły** brzmi:

Szkoła „ucząca się” indywidualności swoich uczniów, wspierająca rodziców i współpracująca ze środowiskiem- szkołą efektywną, twórczą, rozwiązującą problemy i nowoczesną.”

Program wychowawczo-profilaktyczny ma na celu wspieranie rozwoju uczniów w czterech podstawowych sferach: fizycznej, psychicznej (w tym emocjonalnej i intelektualnej), społecznej i duchowej oraz zapobieganie zachowaniom problemowym.

Program wychowawczo-profilaktyczny obejmuje:

- treści i działania wychowawcze skierowane do uczniów
- treści i działania profilaktyczne dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, opracowane w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów występujących w szkole, skierowanych do uczniów, nauczycieli i rodziców i pracowników niepedagogicznych

Zadaniem szkoły jest stworzenie bezpiecznego, wartościowego i stymulującego środowiska wychowawczego, które pomoże uczniom rozwinąć ich indywidualne potencjały oraz osiągnąć maksimum samodzielności i zaradności życiowej. Program wychowawczo-profilaktyczny ma na celu przygotowanie uczniów do życia w integracji ze społeczeństwem, rozwijanie ich autonomii oraz kompetencji umożliwiających im uczestniczenie w różnych formach życia społecznego w zakresie jaki jest możliwy do osiągnięcia przez indywidualnego ucznia.

II PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U z 2017r.poz.59)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U z 2017 r.poz. 783)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U poz. 1249)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017r. W sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (DzU poz.356)
5. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (zwłaszcza art. 7)
6. Konwencja Praw Dziecka

III OPIS FUNKCJONOWANIA SZKOŁY

Szkoła Podstawowa Nr 61 Specjalna w Katowicach jest szkołą dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym oraz uczniów ze sprzężonymi zaburzeniami rozwoju. W szkole zatrudniona jest kadra nauczycieli i specjalistów szkolnych posiadająca kwalifikacje do pracy z uczniami z uczniami niepełnosprawnymi intelektualnie i uczniami ze sprzężonymi zaburzeniami rozwoju. Nadrzędnym celem naszej szkoły jest dbanie o indywidualny rozwój każdego ucznia w każdy z aspektów: fizycznym, psychicznym, emocjonalnym, intelektualnym, społecznym i duchowym. Stwarzamy uczniom atmosferę akceptacji, bezpieczeństwa, życzliwości i zrozumienia. Przygotowujemy uczniów do znalezienia swojego miejsca w społeczeństwie. Poznajemy ich mocne strony, aby zwiększyć ich kompetencję, samodzielność i zmniejszyć uzależnienie od innych. Tworzymy środowisko szkolne w którym uczeń ma okazje osiągnąć sukcesy i budować poczucie własnej wartości. Odzyskać motywację do pokonywania trudności. Wszystkie działania szkoły odbywają się w duchu poszanowania godności osobistej, tolerancji. Działania wychowawczo-profilaktyczne realizowane są przy współpracy z rodzicami i instytucjami środowiska lokalnego pracującymi na rzecz dziecka i rodziny.

Analiza kontekstu środowiskowego

Obszary	Metody badawcze/źródła	Wnioski z przeprowadzonych badań
Oczekiwania rodziców	-ankiety, rozmowy z rodzicami	Rodzice chcą aby ich dziecko: -posiadało podstawową wiedzę o otaczającym świecie -posiadało wiedzę na temat miasta w którym mieszka i potrafiło się po nim poruszać, załatwiać sprawy w urzędach - potrafiło dbać o swoje zdrowie (w tym dbać o higienę osobistą) i bezpieczeństwo -miało zainteresowania i potrafiło zorganizować sobie czas wolny -było samodzielne na miarę swoich możliwości psychofizycznych -potrafiło radzić sobie ze swoimi emocjami, rozpoznawać emocje swoje i innych, wyrażać emocje -posiadało wiedzę na temat zagrożeń w życiu codziennym, rozpoznawać je i potrafiło w takich sytuacjach bezpiecznie się zachować -potrafiło odnaleźć swoje miejsce w społeczeństwie -potrafiło komunikować się i nawiązywać relacje społeczne z otoczeniem - posiadało umiejętności: czytania,pisania,liczenia na miarę swoich możliwości - kierowało się w życiu takimi wartościami jak: dobroć,szacunek do drugiego człowieka, współczucie i zrozumienie innych, rozpoznawanie dobra i zła, pracowitość, wytrwałość, uczciwość
Ocena potencjału i możliwości uczniów	-dokumentacja szkolna-orzeczenia,opinie,oceny, wnioski z obserwacji nauczycieli i specjalistów szkolnych	- niepełnosprawność intelektualna -całościowe zaburzenia rozwoju(w tym autyzm) - zespoły wad genetycznych (w tym zespół downa) -niedowidzenie, niedosłuch -przewlekłe choroby -zaburzenia funkcji poznawczych -zaburzenia emocjonalno-społeczne -zaburzenia rozwoju mowy, zaburzenie komunikacji - trudności w przyswajaniu wiedzy i opanowaniu podstawowych umiejętności szkolnych

		-trudności w funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym -słabe zainteresowania -duża motywacja do pokonywania trudności -aktywność w działaniach na rzecz klasy i szkoły -wysoka frekwencja szkolna, pozytywny stosunek do szkoły, nauczycieli -osiągnięcia w konkursach, zawodach sportowych szkolnych i międzyszkolnych -wrażliwość na potrzeby innych, chęć niesienia pomocy
Analiza uwarunkowań społeczności lokalnej	-rozmowy, wnioski z współpracy z rodzicami i instytucjami w środowisku lokalnym	Szkoła od lat systematycznie i efektywnie prowadzi szeroką współpracę ze środowiskiem lokalnym, które wspiera działania wychowawcze i profilaktyczne szkoły - Rodzice wysoko oceniają pracę szkoły, włączają się w organizację imprez szkolnych, współpracują z nauczycielami i specjalistami szkolnymi w działaniach wychowawczych i profilaktycznych szkoły, wykazują własne inicjatywy współpracy i pomocy, sygnalizują o wszystkich negatywnych sytuacjach zaistniałych w szkole-wspólnie starają się rozwiązywać problemy, biorą udział w wycieczkach, wyjazdach śródrocznych, podnoszą swoje kompetencje wychowawcze na spotkaniach z psychologiem i pedagogiem szkolnym, -PPPNr2 i SPPP- diagnozują uczniów, współpracują ze szkołą w rozwiązywaniu problemów wychowawczo-edukacyjnych -MOPS- współpracuje ze szkołą w zakresie pomocy materialnej dla rodzin uczniów, dofinansowania do posiłków w szkole, rozwiązywania problemów rodzinnych uczniów (wspólne spotkania zespołów roboczych, konsultacje z asystentami rodzin, podejmowaniu działań wychowawczych, profilaktycznych i opiekuńczych -Świetlice Środowiskowe- do świetlic uczęszczają uczniowie z rodzin w których występują czynniki ryzyka, pracownicy świetlicy współpracują ze szkołą w działaniach wychowawczych i profilaktycznych -Sąd Rodzinny i Nietetnich- współpraca z kuratorami zawodowymi i społecznymi w rozwiązywaniu trudnych sytuacji rodzinnych uczniów, podejmowaniu działań wychowawczych,profilaktycznych i opiekuńczych

		-Straż Miejska- spotkania z uczniami dotyczące zagrożeń i bezpiecznych zachowań w takich sytuacjach, współpraca w działaniach profilaktycznych i wychowawczych -Instytucje kultury w mieście: Teatr Ateneum, NOSPR, Filharmonia Śląska, Muzeum Katowic, Muzeum Śląski, Pałac Młodzieży, Dom Kultury w Ligocie, Instytucja Kultury Silesia-szkoła od wielu lat współpracuje z w/w instytucjami, uczniowie i ich rodzice uczestniczą w spektaklach, programach, koncertach oferowanych przez instytucje -Nadleśnictwo Panewniki- uczniowie zbierają żołądźce dla zwierząt -Przedszkola w sąsiedztwie szkoły- udział dzieci w imprezach szkolnych -Liceum Ogólnokształcące w Ligocie- uczniowie podejmują pracę w szkole jako wolontariusze
Bilans zasobów szkolnych		-nauczyciele i specjaliści szkolni posiadają wysokie kwalifikacje zawodowe i nadal systematycznie uczestniczą w szkolenia podnoszących ich kompetencje zawodowe (zgodnie z aktualnymi potrzebami szkoły) -w szkole są liczne koła zainteresowań w których bardzo chętnie uczestniczą uczniowie po godzinach lekcyjnych -w szkole zatrudnione są osoby do pomocy nauczyciela w oddziałach, gdzie dla bezpieczeństwa uczniów zachodzi taka konieczność -w świetlicy szkolnej pomagają nauczycielom wolontariusze - szkoła posiada dwa boiska sportowe, plac zabaw, salę gimnastyczną, małą siłownię, bibliotekę, świetlicę-stołówkę, windę dla uczniów na wózkach, dobrze wyposażone w pomoce sale lekcyjne -w szkole zatrudnieni są specjaliści: pedagog, psycholog, logopedzi, pielęgniarka - strona internetowa szkoły- jest wysoko oceniana przez rodziców za dostęp do bieżących informacji z życia szkoły niedostatki- małe pomieszczenie w którym mieści się świetlica szkolna, potrzeba drugiej świetlicy

IV MODEL ABSOLWENTA NASZEJ SZKOŁY

Przed stworzeniem modelu absolwenta zadaliśmy nauczycielom i rodzicom uczniów pytanie: „Jakim człowiekiem ma być uczeń opuszczający mury naszej szkoły?” Aby uzyskać odpowiedź na pytanie przeprowadziliśmy wśród rodziców i nauczycieli badanie ankietowe. Analiza uzyskanych informacji pozwoliła nam określić model absolwenta naszej szkoły, który uwzględnia oczekiwania rodziców naszych uczniów i nauczycieli.

Ustaliliśmy, że chcemy, by absolwent naszej szkoły dobrze funkcjonował w swoim środowisku domowym, szkolnym i pozaszkolnym. Był pozytywnie nastawiony do siebie i innych ludzi i budował swoją dojrzałość w następujących sferach:

fizycznej:

- dba o swoje zdrowie -potrafi ubrać się i dostosować ubiór do warunków pogodowych utrzymuje higienę osobistą, zna i stosuje zasady zdrowego odżywiania się, rozumie potrzebę aktywności ruchowej i chętnie podejmuje taką aktywność, zna alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu i je stosuje
- dba o swoje bezpieczeństwo-rozpoznaje zagrożenia i potrafi prawidłowo zachować się w sytuacjach zagrożenia, wie do kogo może zwrócić się o pomoc i potrafi z pomocy skorzystać, zna i stosuje zasady bezpiecznego poruszania się w ruchu drogowym, jest świadomy zagrożeń związanych z nałogami i jest wolny od nałogów
- wykazuje postawę proekologiczną- szanuje środowisko naturalne, dostrzega zagrożenia środowiska naturalnego potrafi im przeciwdziałać

emocjonalnej:

- akceptuje siebie -potrafi dokonać samooceny, zna swoje mocne i słabe strony, swoje możliwości, potrafi cieszyć się ze swoich sukcesów, nazywa i wyraża swoje uczucia, potrafi zaspakajać swoje potrzeby w sposób społecznie akceptowany, ma poczucie własnej wartości
- szanuje i akceptuje prawa i uczucia innych (jest empatyczny)
- ma pozytywny stosunek do otaczającego świata

społecznej:

- potrafi komunikować się z otoczeniem na miarę swoich możliwości
- potrafi nawiązywać i podtrzymywać relacje społeczne
- ma świadomość przynależności do rodziny, szanuje i pielęgnuje tradycje rodzinne, zna wartość rodziny i swoje w niej miejsce
- ma świadomość przynależności do społeczności szkolnej i lokalnej
- na miarę możliwości czuje się odpowiedzialny za swoje zachowania, powierzone mu zadania
- zna swoje prawa i obowiązki, respektuje prawa innych

- zna i przestrzega przyjętych norm i zasad społecznych
- potrafi prawidłowo zachować się w miejscach publicznych ,zna i stosuje formy grzecznościowe
- rozróżnia zachowania dobre i złe
- na miarę możliwości podejmuje funkcje społeczne w szkole, klasie, uczestniczy w życiu szkoły
- jest samodzielny, radzi sobie w różnych sytuacjach życia codziennego na miarę możliwości
- wykazuje wrażliwość na potrzeby innych, pomaga na miarę swoich możliwości
- posiada znajomość swojego środowiska lokalnego, potrafi załatwić ważne sprawy w urzędach
- jest gotowy do uczestnictwa w życiu społecznym podjęcia podstawowych ról społecznych na miarę swoich możliwości,

duchowej:

- posiada konstruktywny i stabilny system wartości, którym się kieruje w życiu
- potrafi rozróżniać dobro od zła
- w swoich relacjach z innymi kieruje się szacunkiem do drugiego człowieka
- jest odpowiedzialny i obowiązkowy
- na miarę swoich możliwości umie dokonywać odpowiedzialnych wyborów w życiu

intelektualnej:

- zna i rozumie podstawowe zjawiska otaczającej rzeczywistości
- jest ciekawy świata, posiada chęć do nauki
- jest aktywny w zdobywaniu wiedzy, potrafi korzystać z różnych źródeł informacji
- potrafi czytać, pisać i liczyć na miarę swoich możliwości
- umie organizować pracę własną i pracować zespołowo
- jest przygotowany do nauki na wyższym etapie kształcenia

V DAGNOZA POTRZEB SZKOŁY W ZAKRESIE DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNYCH

Analiza dotychczasowych działań szkoły

1. Sukcesy wychowawcze i profilaktyczne

- wysoka frekwencja szkolna uczniów
- postępy w umiejętnościach nawiązywania i podtrzymywania relacji rówieśniczych
- mniej zachowań przemocy
- często obserwowana pomoc rówieśnicza
- aktywność uczniów w angażowanie się do prac na rzecz klasy i szkoły, udziału w organizacji imprez szkolnych
- chętny udział uczniów w zawodach, konkursach międzyszkolnych- zdobywanie nagród, wyróżnień
- bardzo dobrze oceniane zachowanie uczniów podczas reprezentowania szkoły w środowisku lokalnym
- rozwijanie zainteresowań-liczne uczestnictwo uczniów w szkolnych kołach zainteresowań
- duże zainteresowanie uczniów wyborami do samorządu uczniowskiego
- duże zaangażowanie uczniów w przygotowaniu prac na wernisaż i kiermasze szkolne
- nie odnotowano u uczniów podejmowania zachowań ryzykownych w środowisku szkolnym i pozaszkolnym

2. Porażki wychowawczo-profilaktyczne

- zachowania agresywne i autoagresywne uczniów ze sprzężonymi zaburzeniami rozwoju
- naruszanie dyscypliny szkolnej- wulgaryzmy, agresja wobec nauczycieli u uczniów autystycznych

Dotychczasowe działania wychowawcze i profilaktyczne szkoły w ocenie rodziców i nauczycieli były skuteczne. W bieżącym roku szkolnym modyfikując i aktualizując program wychowawczo-profilaktyczny znaczna część dotychczasowych działań będzie kontynuowana. Porażki w/w nie wynikają z mało skutecznych działań profilaktycznych i wychowawczych ale z głębokich dysfunkcji rozwojowych i zaburzeń psychiatrycznych.

3. Aktualne problemy szkolne:

- zachowania agresywne uczniów wynikające z zaburzeń psychiatrycznych
- trudności w werbalnym komunikowaniu się z otoczeniem
- trudności uczniów w radzeniu sobie z emocjami

Czynniki chroniące występujące w środowisku szkolnym:

- silna więź rodzinna

- pozytywny stosunek uczniów i rodziców do szkoły
- motywacja uczniów do pokonywania trudności
- zaangażowanie uczniów w życie szkoły
- właściwe wzorce w środowisku rodzinnym

Czynniki ryzyka występujące w środowisku szkolnym:

- podatność na wpływy otoczenia, nadmierna ufność
- niska samoocena
- nieumiejętność oceny sytuacji społecznych i przewidywania skutków swojego zachowania
- trudności komunikacyjne
- trudności w nawiązywaniu satysfakcjonujących relacji społecznych
- trudności w radzeniu sobie z emocjami

3. Potrzeby rozwojowe nauczycieli – nauczyciele poszerzają swoją wiedzę i swoje kompetencje zawodowe zgodnie z potrzebami szkoły, priorytetem są alternatywne metody komunikacji

4, Instytucje wspierające szkołę w jej działaniach wychowawczych i profilaktycznych:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 w Katowicach
- Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Katowicach
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach
- Sąd Rodzinny i Nieletnich w Katowicach
- METIS i WOM w Katowicach
- Pałac Młodzieży w Katowicach
- Dom Kultury w Ligocie
- Straż Miejska w Katowicach

VI CELE PROGRAMU

Cel główny programu: wspieranie uczniów w osiągnięciu dojrzałości w sferach: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej oraz zapobieganie zachowaniom problemowym poprzez podejmowanie działań profilaktycznych

Cele szczegółowe programu:

- Kształtowanie postaw prozdrowotnych, rozwijanie umiejętności podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących zdrowia
- Kształtowanie postaw proekologicznych
- Rozwijanie świadomości emocjonalnej
- Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, rozwijanie umiejętności postrzegania siebie
- Kształtowanie postaw społecznych
- Kształtowanie prawidłowych więzi rodzinnych
- Kształtowanie postaw patriotycznych
- Rozwijanie tożsamości regionalnej
- Świadome planowanie własnej przyszłości oraz przygotowanie do wyboru zawodu
- Kształtowanie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości u uczniów
- Kształtowanie samoświadomości uczniów

VII EWALUACJA

Ewaluacji programu dokonają uczestnicy zespołu ds opracowania PWP. Skład zespołu: liderzy: pedagog i psycholog szkolny oraz wszyscy wychowawcy klas.

1. Strategia ewaluacji programu będzie zawierała trzy elementy: określenie celu ewaluacji, określenie strategii i określenie sposobu opracowania i wykorzystania wyników ewaluacji.
2. Wskaźnikami ewaluacyjnymi będą obserwowane zachowania, postawy uczniów
3. Źródła informacji: wychowawcy, nauczyciele, uczniowie, rodzice, szkolni specjaliści, pomocnicy nauczycieli, dokumentacja szkolna, pracownicy instytucji współpracujących ze szkołą
4. Ewaluacja programu będzie dokonana pod koniec roku szkolnego.
5. Metody i narzędzia ewaluacyjne: rozmowy, ankiety, obserwacja
6. Osobami zbierającymi informacje będzie pedagog i psycholog szkolny
7. Zgromadzone dane ewaluacyjne zostaną poddane analizie opisowej (liczbowe lub % przedstawienie danych jakościowych)
8. Interpretacja wyników: opis postępów lub trudności w osiąganiu przez uczniów dojrzałości w 4 sferach, opis przejawów dysfunkcyjności, charakterystyka czynników ryzyka i czynników chroniących, identyfikacja celów osiągniętych lub nie
9. Wnioski z ewaluacji dostarczą informacji na temat skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych oraz wyznaczą kierunki zmian w programie

10. Modyfikacja programu będzie polegała na powtórnej analizie programu i jego korekcie z wykorzystaniem wyników ewaluacji

Ewaluacja celów

-Czy osiągnęliśmy wyznaczone cele w określonym czasie i przy wykorzystaniu zaplanowanych sposobów i środków?

Ewaluacja wyników

- Czy podjęte działania wychowawczo profilaktyczne były skuteczne?

11. Ewaluacja procesu

- Które działania były skuteczne

- Które działania były nieskuteczne?